

Δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. (85/12.05.2016) ο Νόμος 4387/2016 «**Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος - Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις**», ο οποίος εισάγει ριζικές μεταρρυθμίσεις στο υπάρχον σύστημα κοινωνικής ασφάλισης

A. Νέοι φορείς κοινωνικής ασφάλισης για όλους τους ασφαλισμένους

Ένταξη των υπαρχόντων φορέων κοινωνικής ασφάλισης σε Ε.Φ.Κ.Α. και Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.

**Ενιαίοι Φορείς
Κύριας και
Επικουρικής
Κοινωνικής
Ασφάλισης**

- Συνιστάται ο «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» («Ε.Φ.Κ.Α.»), ως φορέας κύριας κοινωνικής ασφάλισης, ο οποίος αρχίζει να λειτουργεί από 01.01.2017. Στον Ε.Φ.Κ.Α. εντάσσονται, από την έναρξη της λειτουργίας του, αυτοδίκαια όλοι οι υφιστάμενοι φορείς κύριας ασφάλισης (π.χ. Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε., Ε.Τ.Α.Α., Ο.Α.Ε.Ε.), ενώ οι φορείς Ν.Α.Τ. και Ο.Γ.Α., θα διατηρήσουν αυτοτελή νομική προσωπικότητα μόνο για την άσκηση των μη ασφαλιστικών τους αρμοδιοτήτων.
- Από την έναρξη ισχύος του νόμου, το Ε.Τ.Ε.Α. («Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης») μετονομάζεται σε «Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών («Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π.») και εντάσσονται σε αυτό οι υφιστάμενοι κλάδοι προνοίας των φορέων που θα ενταχθούν στον Ε.Φ.Κ.Α. (π.χ. κλάδος προνοίας Ε.Τ.Α.Α., Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε. κτλ.).
- Στην ασφάλιση των ανωτέρω φορέων υπάγονται υποχρεωτικά οι ήδη ασφαλισμένοι των εντασσόμενων φορέων ασφάλισης, καθώς και όσοι για πρώτη φορά (από την λειτουργία των νέων φορέων και εφεξής) αναλαμβάνουν ασφαλιστέα εργασία ή αποκτούν ασφαλιστέα ιδιότητα βάσει των γενικών ή ειδικών ή καταστατικών διατάξεων του εκάστοτε πρώην φορέα.
- Οι διατάξεις της νομοθεσίας που αφορούν τον εκάστοτε εντασσόμενο φορέα εξακολουθούν να ισχύουν στο βαθμό που δεν καταργούνται ρητά από τον νέο νόμο ή το περιεχόμενο των διατάξεων τους δεν αντιβαίνει στις νέες διατάξεις.

B. Ζητήματα ασφαλισμένων μισθωτών

**Αύξηση του
πλαφόν για την
επιβολή
εισφορών**

- Από την δημοσίευση του νόμου, το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών («πλαφόν») για τον υπολογισμό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς των μισθωτών και των εργοδοτών συνίσταται στο 10πλάσιο του ποσού που αντιστοιχεί στον εκάστοτε κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών (σήμερα 586,08 Ευρώ). Συνεπώς, το πλαφόν αυξάνεται από 5.543,55 Ευρώ σε 5.860,80 Ευρώ.
- Το παραπάνω πλαφόν εφαρμόζεται και επί πολλαπλής μισθωτής απασχόλησης όσον αφορά μόνο στην εισφορά ασφαλισμένου.

**Αύξηση
εισφορών
επικουρικής
ασφάλισης**

- Από 01.06.2016, οι εισφορές επικουρικής ασφάλισης όλων των μισθωτών αυξάνονται κατά 0,5% και για τον εργοδότη και για τον μισθωτό. Συνεπώς, θα υπολογίζονται σε ποσοστό 3,5% επί των ασφαλιστέων αποδοχών του μισθωτού (για εργαζόμενο και εργοδότη) από 3% που ισχύει σήμερα, δηλαδή τα συνολικά ποσοστά εισφορών (για όλους τους κλάδους) θα διαμορφωθούν σε 16% για τον εργαζόμενο και 25,06% για τον εργοδότη (από 14,56% και 24,56% αντίστοιχα που ισχύει σήμερα), εκτός των ειδικότερων κατηγοριών εργαζομένων οι οποίοι υπόκεινται σε ειδικές ρυθμίσεις (π.χ. βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα).
- Τα ανωτέρω ποσοστά επικουρικής ασφάλισης θα μειωθούν για την περίοδο 01.06.2019 – 31.05.2022 σε 3,25%, ενώ μετά θα επανέλθουν στα σημερινά ποσοστά.
- Θα κληθούν να καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές ως μισθωτοί (με την ανάλογη συμμετοχή του εργοδότη) και οι ακόλουθες κατηγορίες ασφαλισμένων:
 - Οι δικηγόροι με έμμισθη εντολή,
 - Τα πρόσωπα που διορίζονται ως μέλη Διοικητικού Συμβουλίου Α.Ε. και λαμβάνουν αμοιβή, των εισφορών υπολογιζόμενων επί της αμοιβής κατ' αποκοπή,
 - Οι ασφαλισμένοι του Ε.Τ.Α.Α. (π.χ. μηχανικοί, ιατροί) που παρέχουν εξαρτημένη εργασία,
 - Ο διευθυντής, γενικός διευθυντής, εντεταλμένοι, διευθύνοντες ή συμπράττοντες σύμβουλοι διοικητές εταιριών ή συνεταιρισμών, εφόσον συνδέονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας για τις εισπραττόμενες αμοιβές,
 - Τα μέλη Δ.Σ. αγροτικών συνεταιρισμών εφόσον λαμβάνουν αμοιβή,
 - Οι ασφαλισμένοι που έως την έναρξη ισχύος του νέου νόμου υπάγονταν στην ασφάλιση του Τομέα Ασφάλισης Ναυτικών Πρακτόρων και Υπαλλήλων του Ο.Α.Ε.Ε. ως έμμισθοι ασφαλισμένοι.
- Τα ποσοστά εισφορών ασφάλισης για τις ανωτέρω κατηγορίες ασφαλισμένων που δεν συνδέονται με εξαρτημένη εργασία (οι οποίοι υπάγονται στα προαναφερόμενα ποσοστά) αναμένεται να ανέλθουν σε 12,72% για τον εργαζόμενο και 21,38% για τον εργοδότη, υπό την επιφύλαξη της μη εφαρμογής συγκεκριμένων συνεισπραττόμενων με το Ι.Κ.Α. (μέχρι σήμερα) εισφορών (π.χ. εισφορές υπέρ Ο.Α.Ε.Δ. κτλ.) και εν αναμονή διευκρινίσεων για την εφαρμογή ενδεχόμενης παρακράτησης (και του τρόπου αυτής) ποσοστού 4% για τον κλάδο εφάπαξ παροχών.

**Κατηγορίες που
εξομοιώνονται με
μισθωτούς**

Γ. Εισφορές αυτοαπασχολούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών

**Το εισόδημα ως
βάση
υπολογισμού των
εισφορών**

- Από 01.01.2017 αλλάζει ριζικά ο τρόπος υπολογισμού των εισφορών των αυτοαπασχολούμενων και πλέον τα ποσοστά των εισφορών θα υπολογίζονται επί του μηνιαίου εισοδήματος των προσώπων αυτών, όπως αυτό καθορίζεται με βάση το καθαρό φορολογητέο αποτέλεσμα από την άσκηση της δραστηριότητάς τους κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος.
- Τα ποσοστά εισφορών για όλους τους κλάδους ασφάλισης (π.χ. σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη, εφάπαξ παροχές κτλ.) που θα εφαρμοστούν επί των ανωτέρω εισοδημάτων θα είναι τα εξής: (α) 20% για τον κλάδο σύνταξης, (β)

6,95% για τον κλάδο υγειονομικής περίθαλψης, (γ) 7% για επικουρική σύνταξη και (δ) 4% για τον κλάδο εφάπαξ παροχών.

**Ανώτατο και
κατώτατο όριο
μηνιαίου
εισοδήματος**

- Επομένως, η ασφαλιστική επιβάρυνση των ελευθέρων επαγγελματιών (πρώην Ο.Α.Ε.Ε. και Ε.Τ.Α.Α., συμπεριλαμβανομένων των μελών ή μετόχων κάθε μορφής εμπορικών εταιρειών πλην Α.Ε. και Ι.Κ.Ε., μελών Δ.Σ. σε Α.Ε. και μετόχων με ποσοστό τουλάχιστον 3%, διαχειριστών Ι.Κ.Ε., μοναδικού εταίρου Ι.Κ.Ε.) θα κυμαίνεται από 26,95% (για σύνταξη και υγειονομική περίθαλψη του Ε.Φ.Κ.Α.) μέχρι και 37,95% (για όσους θα υπαχθούν υποχρεωτικά επιπλέον στους κλάδους επικουρικής σύνταξης και εφάπαξ παροχών του Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., π.χ. ιδιώτες ιατροί, μηχανικοί, δικηγόροι κτλ.).
- Η μηνιαία ελάχιστη βάση υπολογισμού επί της οποίας υπολογίζεται το εκάστοτε προβλεπόμενο ποσοστό εισφορών καθορίζεται με βάση το ποσό που αντιστοιχεί στον κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών. Δηλαδή, τεκμαίρεται μηνιαίο εισόδημα τουλάχιστον 586,08 Ευρώ. Και στην περίπτωση των ελευθέρων επαγγελματιών θα ισχύει το όριο των 5.860,80 Ευρώ ως ανώτατο μηνιαίο εισόδημα επί του οποίου θα υπολογίζονται εισφορές.
- Ειδικά για τα μέλη προσωπικών εταιρειών, ως εισόδημα για σκοπούς ασφαλιστικών εισφορών από τη δραστηριότητά τους αυτή, νοείται το γινόμενο του πολλαπλασιασμού των συνολικών κερδών της εταιρείας επί του ποσοστού συμμετοχής εκάστοτε μέλους σε αυτή. Σε περίπτωση ζημιών ή μηδενικών κερδών, θα καταβάλλονται εισφορές επί του προαναφερόμενου ελάχιστου μηνιαίου εισοδήματος των 586,08 Ευρώ.

**Εκπτώσεις σε
συγκεκριμένη
κατηγορία
ασφαλισμένων**

- Για το διάστημα από 01.01.2017 έως και 31.12.2020, ειδικά για τους ασφαλισμένους που προέρχονται από το Ε.Τ.Α.Α. (π.χ. ιατροί, δικηγόροι, μηχανικοί, κτλ.), παρέχονται μειώσεις επί των εισφορών που θα κληθούν να καταβάλλουν με βάση εισοδηματικά κριτήρια. Οι εν λόγω μειώσεις κυμαίνονται από 50% (π.χ. για ετήσια εισοδήματα από 7.033,10 έως 13.000 Ευρώ) έως και 5% (για ετήσιο εισόδημα μεταξύ 57.000,01 – 58.000 Ευρώ). Σε καμία περίπτωση, όμως, δεν δύναται να καταβληθούν εισφορές για μηνιαίο εισόδημα κατώτερο των 586,08 Ευρώ.

**Προϋποθέσεις
αντιμετώπισης ως
μισθωτών**

- Στους αυτοαπασχολούμενους, οι οποίοι αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών και για τους οποίους προκύπτει ότι το εισόδημά τους προέρχεται από την απασχόλησή τους σε ένα ή και δύο πρόσωπα (φυσικά και νομικά), εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις των μισθωτών για το ύψος των εισφορών και τον υπόχρεο καταβολής.

Δ. Παράλληλη ασφάλιση

**Κατάργηση της
δυνατότητας
υπαγωγής μόνο
σε ένα φορέα
ασφάλισης**

- Με το νέο ασφαλιστικό καταργείται η δυνατότητα υπαγωγής στην ασφάλιση ενός μόνο φορέα για τους νέους ασφαλισμένους (ασφάλιση μετά την 01.01.1993) σε περίπτωση άσκησης δραστηριοτήτων που δημιουργούσαν υποχρέωση ασφάλισης σε δύο ασφαλιστικούς φορείς (π.χ. μισθωτός σε Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. και παράλληλα αυτοαπασχολούμενος σε Ο.Α.Ε.Ε.), όπως ίσχυε στο προηγούμενο καθεστώς.
- Από 01.01.2017, οι ασφαλισμένοι για τους οποίους προκύπτει υποχρεωτική ασφάλιση σε δύο ή περισσότερους φορείς που εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α., καταβάλλουν για κάθε αναληφθείσα επαγγελματική δραστηριότητα τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές. Στην περίπτωση αυτή για τις πλέον της πρώτης αναληφθείσες επαγγελματικές δραστηριότητες δεν εφαρμόζεται η υποχρέωση καταβολής ελάχιστης μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς (επί του ελαχίστου μηνιαίου εισοδήματος των 586,08 ευρώ).

- Ειδικά αυτοί που παρέχουν εξαρτημένη εργασία και ταυτόχρονα αυτοαπασχολούνται καταβάλλουν υπέρ του Ε.Φ.Κ.Α.: α) μηνιαία ασφαλιστική εισφορά μισθωτών και β) ασφαλιστική εισφορά αυτοαπασχολούμενων για το εισόδημα, εφόσον υπάρχει, από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος.
- Χρήζει διευκρίνισης, καθώς δεν προκύπτει ξεκάθαρα από τις διατάξεις του νέου νόμου, εάν το πλαφόν του μηνιαίου εισοδήματος των 5.860,80 Ευρώ (μέχρι του οποίου υπολογίζονται εισφορές) θα ισχύει ξεχωριστά για το εισόδημα από κάθε δραστηριότητα ή σωρευτικά για όλα τα εισοδήματα (με άθροιση των εισοδημάτων που προέρχονται από τις διάφορες ασφαλιστέες δραστηριότητες).

Ε. Θέματα συνταξιούχων

Νέος τρόπος υπολογισμού της σύνταξης

- Ο τρόπος υπολογισμού των συντάξεων αλλάζει ριζικά, καθώς πλέον η καταβαλλόμενη σύνταξη (για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα με τις εκάστοτε προβλεπόμενες προϋποθέσεις) θα απαρτίζεται από:
 - ο την Εθνική Σύνταξη, η οποία ανέρχεται για την πρώτη εφαρμογή του νόμου σε 384 Ευρώ μηνιαίως. Το ποσό αυτό καταβάλλεται ακέραιο εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης και οι δικαιούχοι έχουν διαμείνει μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον 15 έτη. Σε διαφορετική περίπτωση προβλέπονται σχετικές μειώσεις του ποσού.
 - ο και την ανταποδοτική σύνταξη, το ποσό της οποίας προκύπτει με βάση τις συντάξιμες αποδοχές (πλέον ο μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών όλου του ασφαλιστικού βίου), το χρόνο ασφάλισης και τα προβλεπόμενα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης.

Απασχόληση συνταξιούχων

- Αλλαγές επέρχονται και στα ζητήματα απασχόλησης των συνταξιούχων από την δημοσίευση του νόμου. Συγκεκριμένα, οι συνταξιούχοι που αναλαμβάνουν εργασία ή αποκτούν ιδιότητα ή δραστηριότητα υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α., θα λαμβάνουν ακαθάριστες συντάξεις (κύριες και επικουρικές) μειωμένες κατά 60%, για όσο διάστημα διατηρούν την απασχόλησή τους. Για το διάστημα αυτό θα καταβάλλουν κανονικά τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές.
- Διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με το έως τώρα καθεστώς, το ποσοστό μείωσης της σύνταξης συνδένονταν με το ποσό της σύνταξης που ελάμβανε ο συνταξιούχος, ενώ υπήρχε και πρόβλεψη για πλήρη αναστολή της σύνταξης στην περίπτωση συνταξιούχων κάτω των 55 ετών. Το εν λόγω (προηγούμενο πλέον) καθεστώς θα εξακολουθήσει να ισχύει για τους συνταξιούχους που ανέλαβαν εργασία ή αυτοαπασχολήθηκαν προ της δημοσίευσης του νέου νόμου.

ΣΤ. Λοιπά θέματα

Κοινό μητρώο φόρου εισοδήματος και εισφορών

- Οι διατάξεις του νέου νόμου προβλέπουν την θέσπιση κοινού μητρώου των υπόχρεων καταβολής ασφαλιστικών εισφορών και φόρου εισοδήματος στο οποίο ενσωματώνονται και εναρμονίζονται οι διαδικασίες εγγραφής, δήλωσης, πληρωμής και βεβαίωσης καταβολής του φόρου εισοδήματος και των ασφαλιστικών εισφορών. Για την εφαρμογή του κοινού μητρώου θα εκδοθεί σχετική υπουργική απόφαση.

Παραγραφή απαιτήσεων Ε.Φ.Κ.Α.

- Οι νέες διατάξεις ρυθμίζουν ενιαία το θέμα της παραγραφής των απαιτήσεων των διαφόρων φορέων κοινωνικής ασφάλισης από μη καταβληθείσες εισφορές. Συγκεκριμένα, από την δημοσίευση του νόμου, οι απαιτήσεις των φορέων κοινωνικής ασφάλισης που εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α., από μη καταβληθείσες εισφορές υπόκεινται σε εικοσαετή παραγραφή, που αρχίζει από την πρώτη ημέρα

του επόμενου έτους εντός του οποίου παρασχέθηκε η ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία. Η ρύθμιση δεν εφαρμόζεται στις ήδη παραγεγραμμένες απαιτήσεις (κατά τις ισχύουσες μέχρι τώρα διατάξεις).

Σημειώνεται ότι αναμένεται να εκδοθούν αντίστοιχες υπουργικές αποφάσεις και κανονισμοί ασφάλισης, με τις οποίες θα εξειδικεύονται τα ειδικότερα ζητήματα των διαδικασιών για την εφαρμογή του νέου νόμου. Επιπλέον, σημειώνεται ότι η εφαρμογή των ποσοστών των εισφορών για τους διαφορετικούς κλάδους ασφάλισης (π.χ. σύνταξη, υγειονομική περίθαλψη, κτλ.) έχουν διαφορετικές ημερομηνίες έναρξης ισχύος.

www.pwc.gr

Το κείμενο αποσκοπεί μόνο σε γενική ενημέρωση των ενδιαφερομένων και δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως βάση για λήψη αποφάσεων. Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στην PwC:

*Λεωφ. Κηφισίας 268,
15232 Χαλάνδρι
τηλ. +30 210 6874400*

© 2016 PricewaterhouseCoopers Business Solutions AE. Με επιφύλαξη όλων των νομίμων δικαιωμάτων.

Η επωνυμία 'PwC' αναφέρεται στην εταιρεία μέλος του δικτύου στην Ελλάδα, και σε μερικές περιπτώσεις μπορεί να αναφέρεται στο δίκτυο των εταιρειών μελών της PwC. Κάθε εταιρεία μέλος αποτελεί μια ξεχωριστή νομική οντότητα. Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλούμε επισκεφθείτε το www.pwc.com/structure.